

Torstai 20.4. klo 12.10-12.40

Najat Ouakrim-Soivio (Dos. KT, FL)

Arviointi muutoksessa?

Tämä teos, jonka tekijä on Najat Ouakrim-Soivio, on lisensoitu
[Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-EiMuutoksia 4.0](#)
[Kansainvälinen -lisenssillä.](#)

25.4.2023

Najat Ouakrim-Soivio

TOIVEITA MUUTOKSESTA...

- Opettajan arviointiosaamisen tunnistaminen (Xu & Brown, 2016)
- Työskentelytaidot yksi osaamisen arvioinnin osa-alue – Ei tuntiaktiivisuus
- Arvioinnin erilaiset roolit ja tehtävät selkeitä opettajan arviointityössä (esim. Vesalainen & Huhtala, 2018; Atjonen, 2023)
- Osaamisen arviointi perustuu tavoitteisiin ja niistä johdettuihin kriteereihin (Parvi-hanke: Helsingin ja Jyväskylän yliopistot)
- Opettajan ja oppilaan palauteosaamisen vahvistaminen (Mäkipää, 2021; 2022)
- Itsearviointitaidot oppilaan oppimisen taitoja (Ouakrim-Soivio, 2015)
- Vertaispalaute vahvistaa oppilaan omaa käsitystä omasta osaamisestaan (Ketonen, 2021)
- Arvioinnin monipuolisuudessa on kyse muustakin kuin monista arviointimenetelmistä (Ouakrim-Soivio & Rongas, 2020)

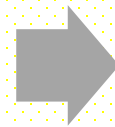

POPS:n ARVIOINTILUVUN (6) MUUTOKSET + PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT + ARVOSANAKUVAUKSET 6. VUOSILUOKAN PÄÄTTYESSÄ

ARVIOINTILUVUN 6
MUUTOKSET
(1.8.2020)

PÄÄTTÖARVIOINNIN
KRITEERIT
ARVOSANOILLE 5,7,8
JA 9
(1.8.2021)

HYVÄN OSAAMISEN
KUVAUKSET
6.VUOSILUOKAN
PÄÄTTYESSÄ
(Kevät 2024)

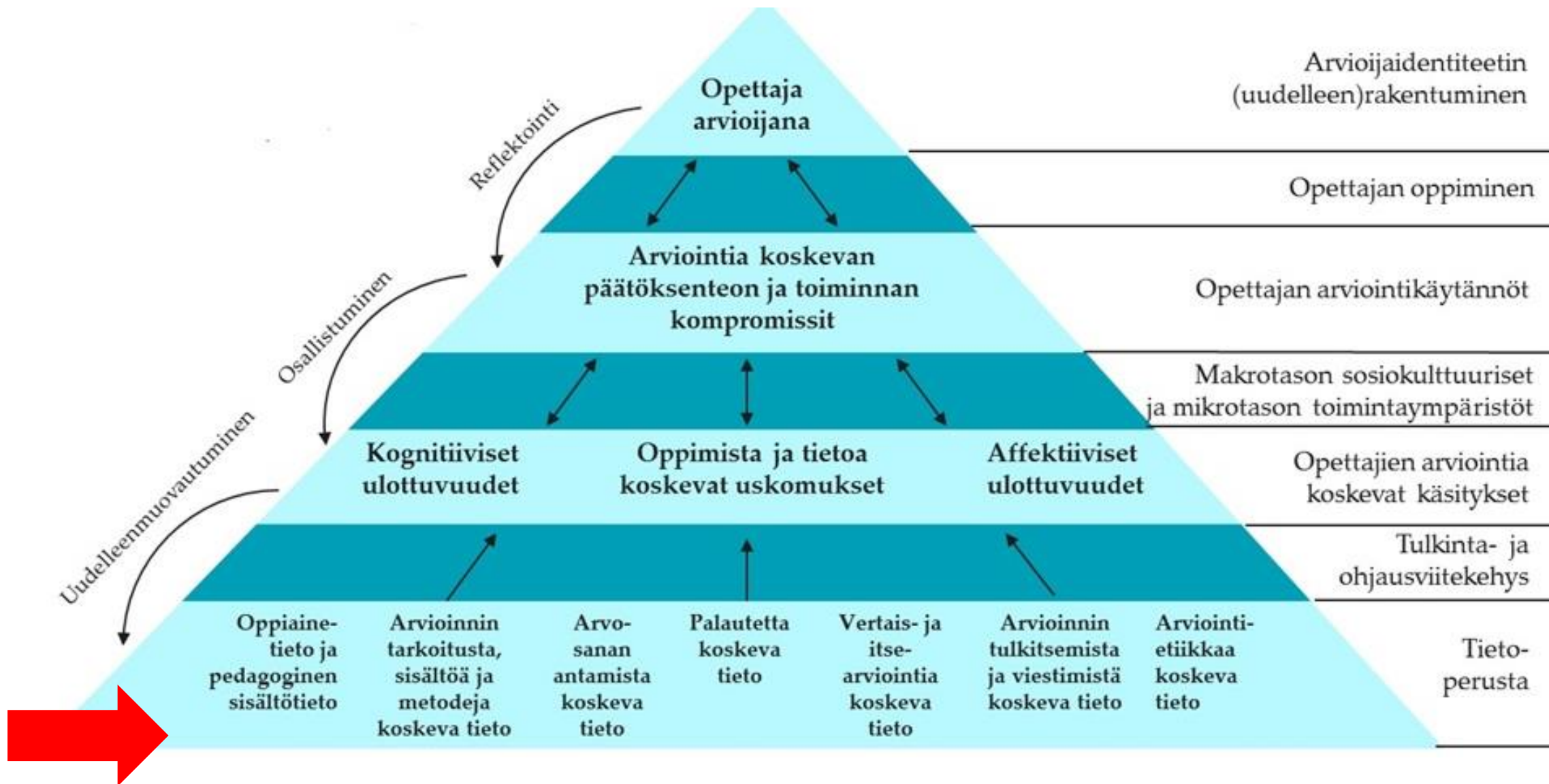

Mitä muutos arvioinnissa tarkoittaa opettajan arviointiosaamisessa?

25.4.2023

Najat Ouakrim-Soivio

ARVIOINTI MUUTOKSESSA?

Oppilaan rooli aktiivinen
(Itsearviointi, vertaispalaute,
oppimiskeskustelut, tavoitteiden
ymmärtäminen)

Formatiivinen arviointi tärkeää

Arviointi osa oppimaan oppimisen
taitoja ja elinikäisen oppimisen
taitoja (Itse- ja
vertaisarviointitaidot, realistinen
käsitys osaamisesta)

Arviointi on osa opetus- ja
oppimisprosessia
(Arviointitavat tulisi valita niin, että
ne tukevat työskentelyä, opetus-ja
opiskelumenetelmiä, joita on
käytetty + tuovat esiin arvioinnin
erilaiset tehtävät)

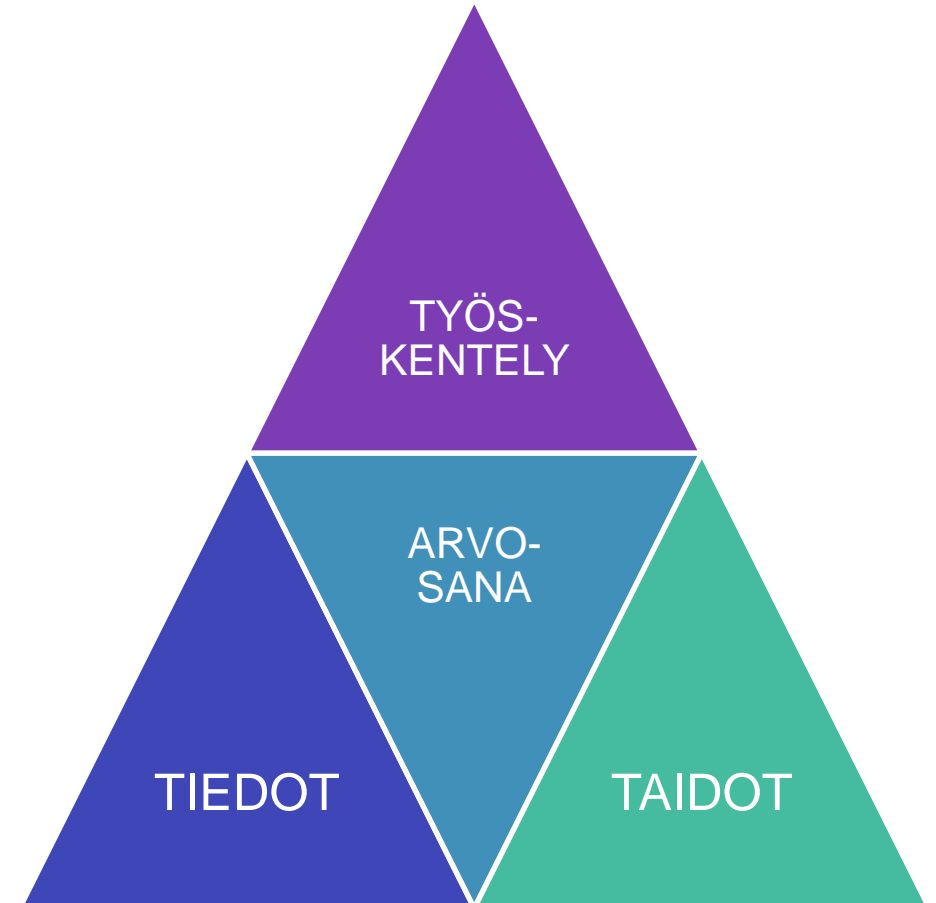
Arviointi ja palaute tukee oppimista
ja kehittää ja osaamista
(työskentelytaidot, taito käyttää
saamaansa palautetta ja toimia sen
mukaisesti)

Arviointi on kriteeriperusteista

- Arvioinnin erilaiset roolit ja tehtävät oppimis- ja arviointitilanteissa läsnä.
- Arvioinnin reiluus ja läpinäkkyisyys tavoitteiden ja kriteereiden avulla.
- Oppilaalla aktiivinen rooli oman oppimisensa/ opiskelunsa ymmärtämisessä ja ohjaamisessa.
- Arviointitaidot oppimaan oppimisen ja jatkuvan oppimisen taitoja.
- Arviointi ja palaute liittyvät tiiviisti oppimiseen ja opettamiseen/ohjaamiseen.

OPPIMISEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN KOHTEET (POPS, 2020; LOPS 2019)

Perusopetuslaki (628/ 1998) §
22 ja lukiolaki (714/ 2018) § 37:
Oppilaan / opiskelijan
työskentelyä, oppimista ja
osaamisen kehittymistä tulee
arvioida monipuolisesti.

TYÖSKENTELYTAIDOT (6.4)

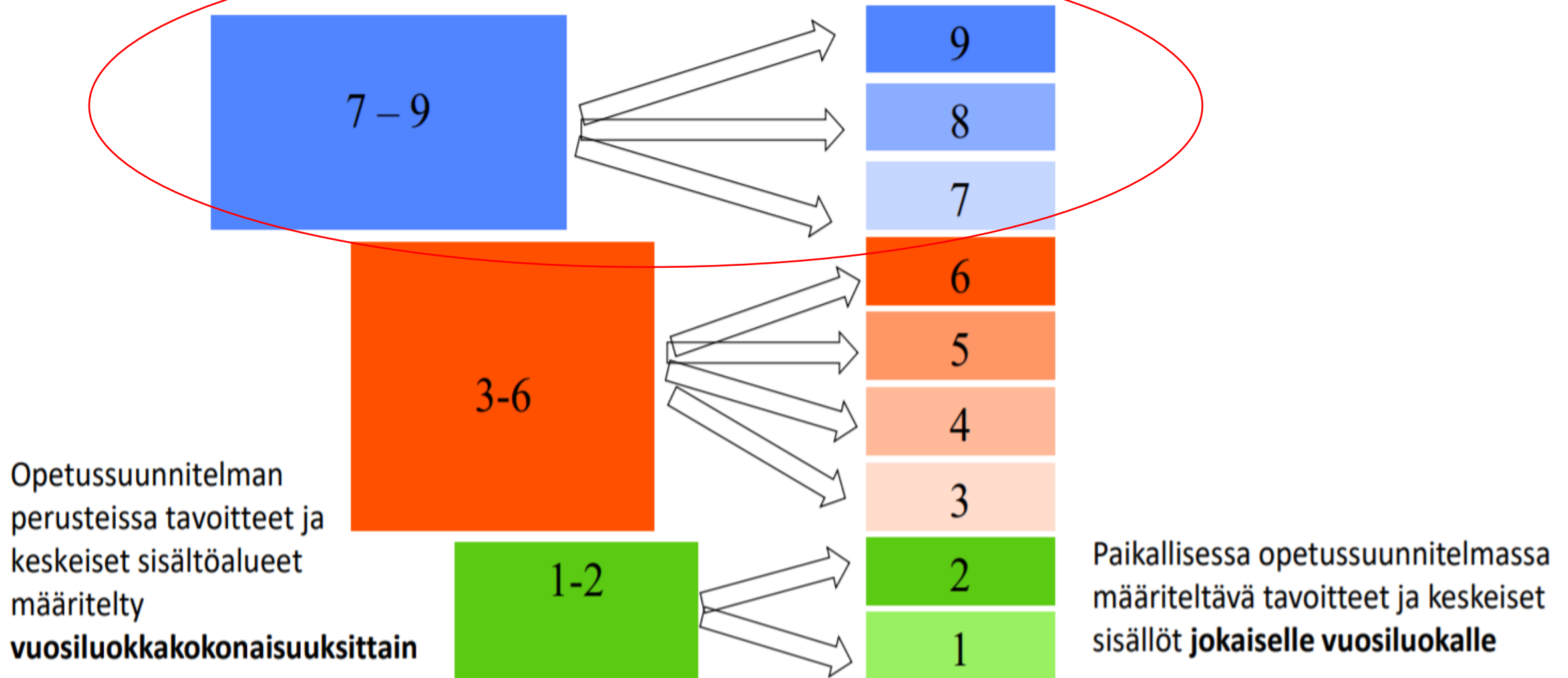
Oppilas:

- työskentelee itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa
- suunnittelee opiskeluaan ja työskentelyään
- osaa ottaa huomioon työskentelystä saamansa palautteen ja toimii sen mukaisesti
- työskentelee vastuullisesti ja parhaansa yrittäen
- toimii rakentavassa vuorovaikutuksessa muiden kanssa

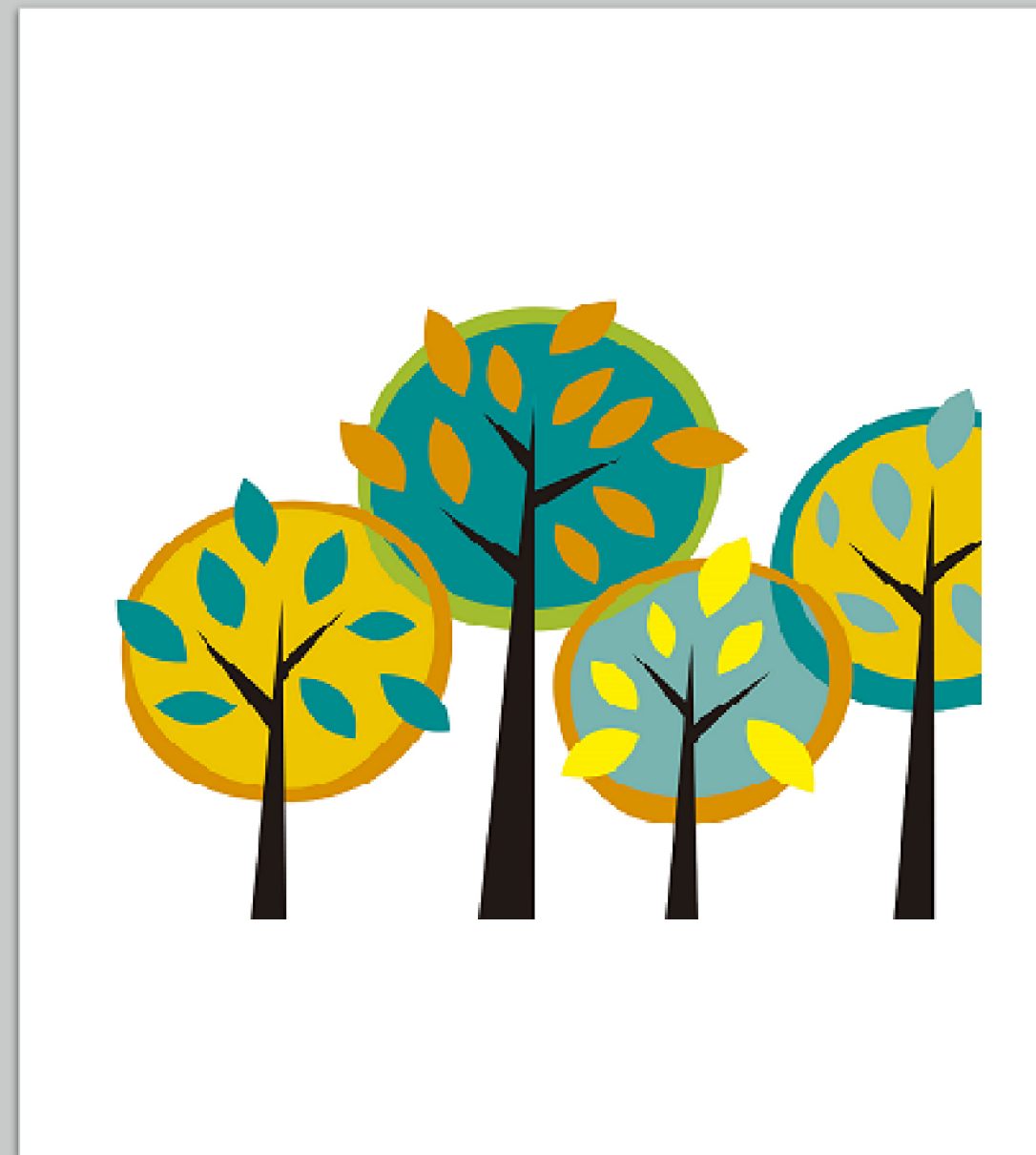
Oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt määriteltävä vuosiluokittain paikallisessa opetussuunnitelmassa

Arviointiluku 6	Miten liittyvät päättöarviointiin?
6.1.2	<p>Summatiivinen arviointi tehdään suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja niiden pohjalta paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain tarkennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin.</p> <p>Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on summatiivinen kokonaisarviointi oppilaan koko lukuvuoden suoriutumisesta.</p> <p>Päättöarviointi kohdistuu oppiaineille asetettuihin tavoitteisiin perusopetuksen oppimäärän päättyessä.</p>
6.2	<p>Oppilaan osaamisen arvioinnissa käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, oppiaineiden tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointikriteerit on laadittu eri vuosiluokkien päätteeksi annettavaan arviointiin ja päättöarviointiin.</p> <p>Kriteerit eivät ole oppilaille asetettuja tavoitteita, vaan ne määrittelevät eri arvosanoihin vaadittavan osaamisen tason.</p>
6.3	<p>Osaamisen arviointi puolestaan kohdistuu oppilaan tiedollisen ja taidollisen osaamisen tasoon.</p> <p>Oppilaan oppimista ohjataan ja osaamista arvioidaan aina suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa eri oppiaineille määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain täsmennettyihin tavoitteisiin.</p> <p>Oppilaan osaamisen arvioinnissa käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä eri vuosiluokkien päätteeksi annettavassa arvioinnissa ja</p>

Arviointiluku 6	Miten liittyvät päättöarviointiin?
6.8	Koko luku alalukuineen ohjaa päättöarviointia! 6.8.1 päättöarvosanan muodostaminen, 6.8.2 päättöarviointi ja erityisen tuen oppilas, 6.8.3 arvioitavat yhteiset oppiaineet päättöarvioinnissa, 6.8.4 taide- ja taitoaineiden päättöarviointi, 6.8.5 valinnaisten aineiden päättöarviointi, 6.8.6 johonkin oppiaineeseen painottuva opetus ja päättöarviointi,
6.11.5	Päätötodistus

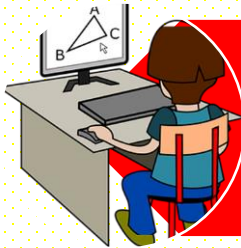

ARVIOINNIN ERILAISET TEHTÄVÄT OPPILAAN JA OPETTAJAN NÄKÖKULMISTA

LÄHTÖTASON ARVIOINTI

- TEKEE NÄKYVÄKSI AIEMPAA OSAAMISTA
- AUTTAA TAVOITTEIDEN ASETTAMISESSA

OPPIMISPROSESSIN AIKAINEN ARVIOINTI

- OPPIMISEN EDISTYMINEN
- TYÖSKENTELY
- OMAN OPPIMISEN YMMÄRTÄMINEN
- TOIMINNAN KORJAAMINEN/ JATKAMINEN

OPITUN/ OSAAMISEN ARVIOINTI

- OPITUN NÄKYVÄKSI TEKEMINEN
- OSAAMISEN (OSAAMISTASON, TIETOJEN, TAITOJEN TYÖSKENTELYN TMS.) MÄÄRITTÄMINEN (SUHTEESSA TAVOITTEISIIN)

KANNUSTAVA PALAUTE

- Lukiolaiset eivät tunnista palautetta (Mäkipää, 2021)
- *What Kind of Feedback is Perceived as Encouraging by Finnish General Upper Secondary School Students?*
  - Opiskelijat näkivät opettajan arviointityön melko summatiivisena, eli se koostui lähinnä **kokeista ja kurssiarvosanojen** antamisesta.
  - Palautetta ei nähty merkittävänä osana opettajan arviointityötä.
  - Tulosten perusteella voidaan todeta, että opettajankoulutuksessa tulee keskittyä enemmän formatiivisen arvioinnin **eli oppimisprosessin aikana tapahtuvan arvioinnin merkitykseen opetuksessa.**

KANNUSTAVA PALAUTE

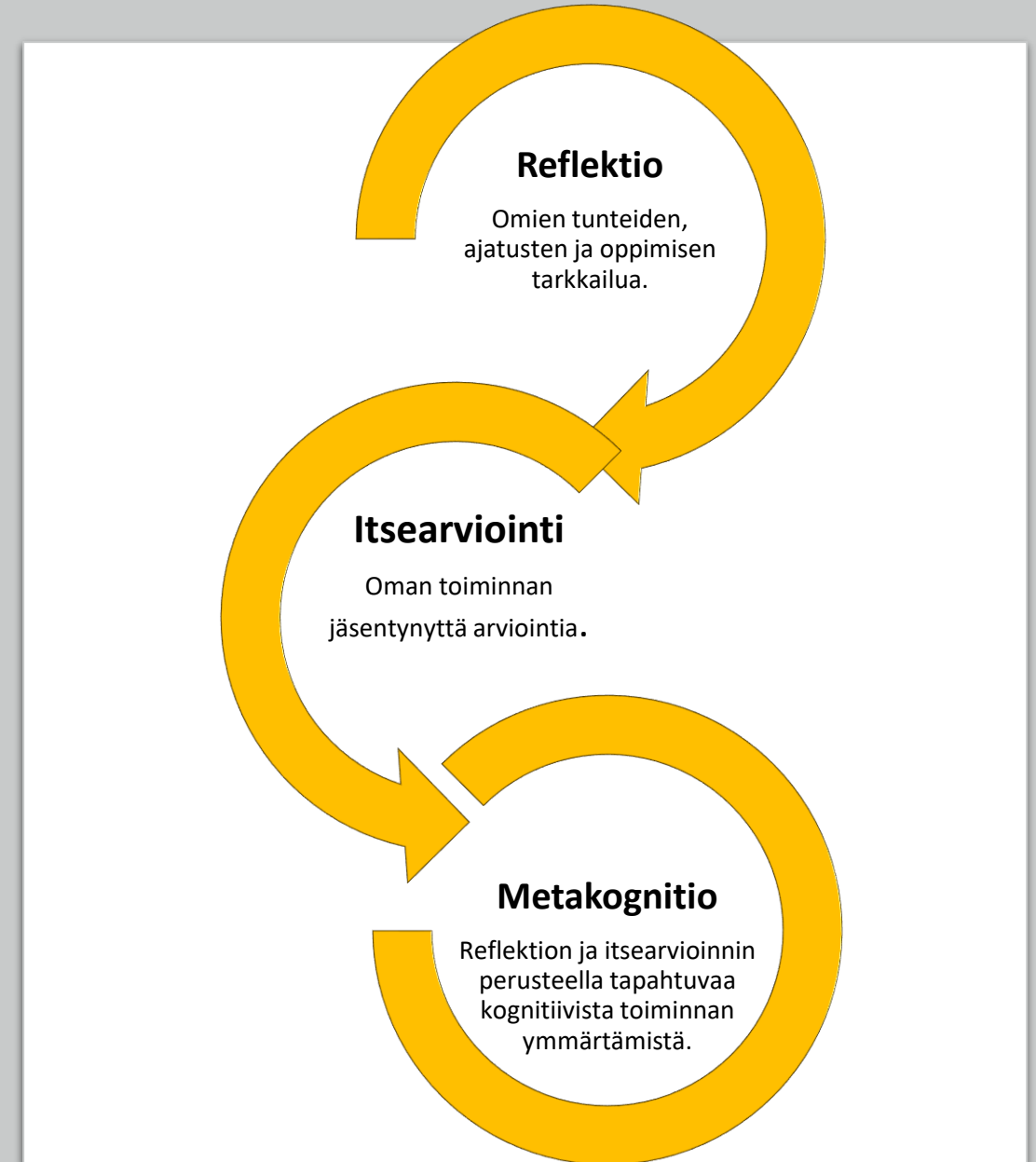
- Opiskelijat toivovat mm. sitä, että **heidän kaikki virheensä korjataan** (MacMartin-Miller, 2014) ja että **opettaja kertoo miten suoritusta voi parantaa** (Brooks ym., 2019).
- Palautteen toivotaan myös olevan **kriittistä ja rehellistä** (Peterson & Irving, 2008).
- Mäkipää (2021): Lukiolaisille **vahvuuksien tunnistaminen ja palautteen antaminen** olivat tärkeämpiä ulottuvuuksia matalan keskiarvon kouluissa.
- Palaute, joka sisältää **parannusehdotuksia**, koettiin kannustavaksi.
- Oppimisprosessista saatua palautetta ei pidetty erityisen kannustavana.
  - > huomio ei saa kiinnittyä vain lopputuloksiin vaan myös oppimisen aikaiseen toimintaan, **kuten strategioiden valintaan ja käyttöön sekä tavoitteiden asettamiseen.**

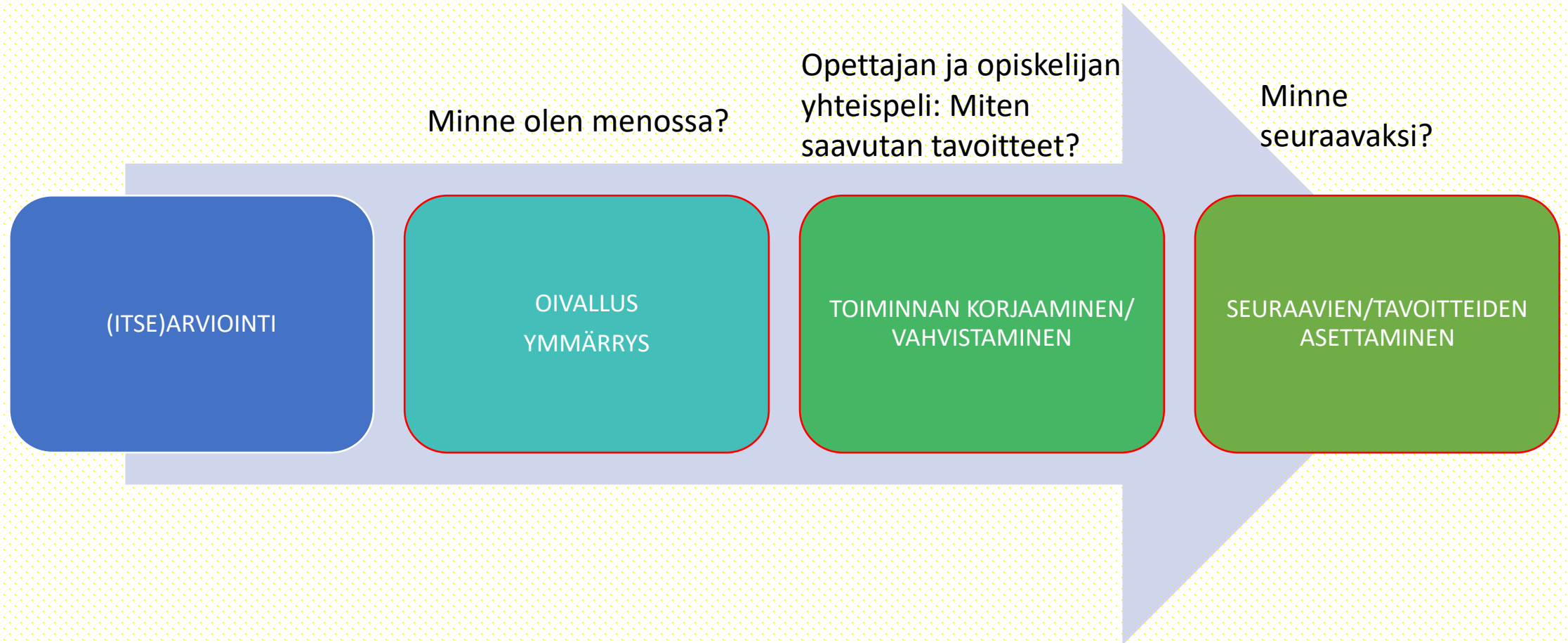
ITSEARVIOINTITAITIDOT

Oppilaan itsearviointitaidot voidaan jakaa kolmeen osaan: reflektioon, itsearviointiin ja metakognitioon.

- Reflektiossa oppilas tarkkailee ja omia tunteitaan, ajatuksiaan, toimintatapojaan ja oppimistaan.
- Itsearviointi on edellä kuvattuun reflektioon perustuvaa oman toiminnan jäsentynyttä arviointia.
- Metakognitiolla tarkoitetaan muun muassa tarkkailun ja arvioinnin perusteella tapahtuvaa oman kognitiivisen toiminnan ymmärtämistä. (Ouakrim-Soivio, 2015).

MITÄ (ITSE)ARVIOINNIN TULISI TUOTTAA OPPILAAN NÄKÖKULMASTA?

VERTAISPALAUTE

- Arvioinnin suorittajat edustavat **arvioitavan kaltaista kokemusta**.
- **Palautetta annetaan osana oppimisprosessia**.
- Vertaisarvioinnin merkitys kasvanut sitä mukaa, kun on otettu käyttöön **erilaisia tapoja toteuttaa (ryhmä)työskentelyn arviointia tai työskentelylle asetettujen tavoitteiden arviointia**.

Vertaispalautteen tavoitteena on:

- tukea yksittäisen oppilaan sitoutumista **yhteisesti asetettuihin tavoitteisiin ja työskentelyyn**,
- ohjata kantamaan vastuuta sekä omasta että **muiden oppimisesta, työskentelystä ja työskentelyn loppuunsaattamisesta**.

Ketonen (2021; 2022) Mitä hyödyllistä vertaisarvioinnin aikana tapahtui ja miksi?

- Rakentava kriittinen palaute, panostaminen alkuperäiseen tehtävään ja ymmärrys formatiivisen arvioinnin tehtävästä
- Oppilaan palauteosaamisen tärkeys
- Vertaispalautteen muodolla on merkitystä.

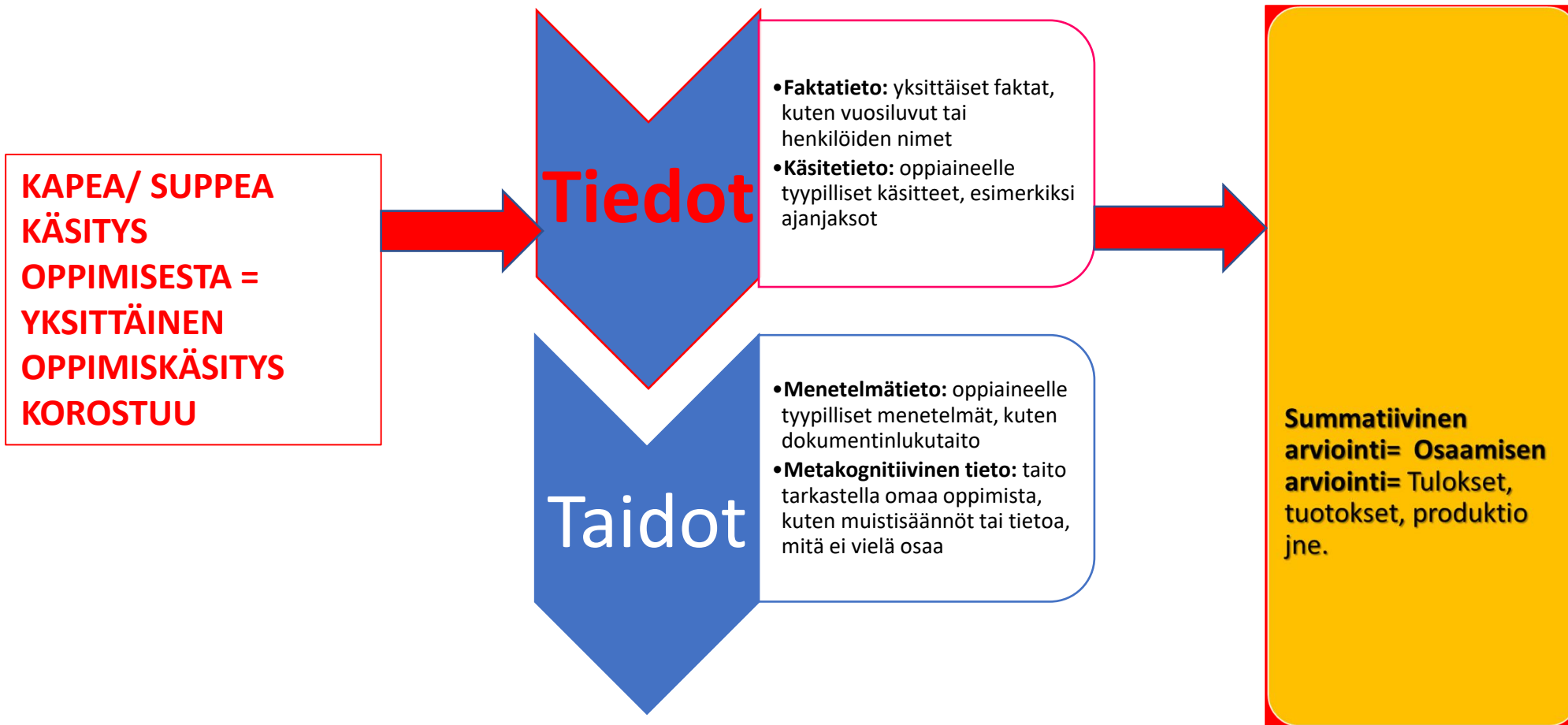
VERTAISPALAUTE

Sopikaa etukäteen:

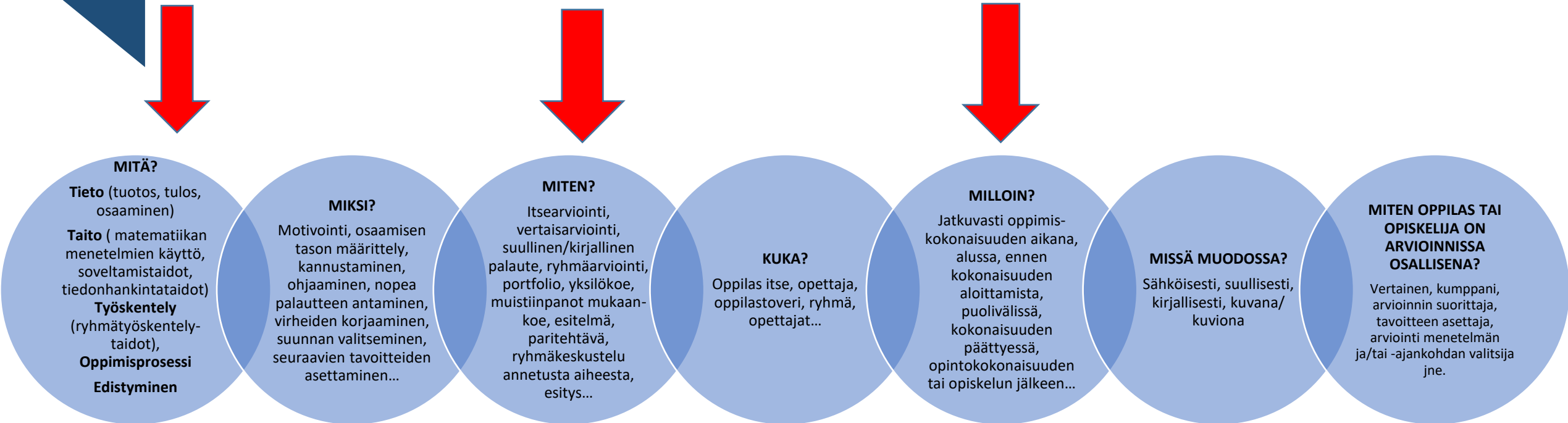
- 1) mihin arviointi kohdistuu (= mitä vertaiset arvioivat),
- 2) Arviointiskaala (kirjaimet A-F)
- 3) miten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan (= kriteerit, mitä arvioinnissa käytetty kirjain tarkoittaa)
- 4) miten palautteen antaminen toteutetaan (= suullisesti, kirjallisesti).

YKSIPUOLINEN VS. MONIPUOLINEN ARVIOINTI

MONIPUOLINEN ARVIOINTI

ARVIOINNIN SUUNNITTELU JA TOTEUTTAMINEN

AJALLISESTI TIIVIS KOKONAISUUS/ OPINTOJAKSO

Lähtötaso
itsearviointina

Työskentely /
tehtävä
-> palaute

Osaamisen
arviointi

AJALLISESTI PITKÄ KOKONAISUUS / OPINTOJAKSO

Lähtötaso /
miellekartta
itsearviointin
pohjana

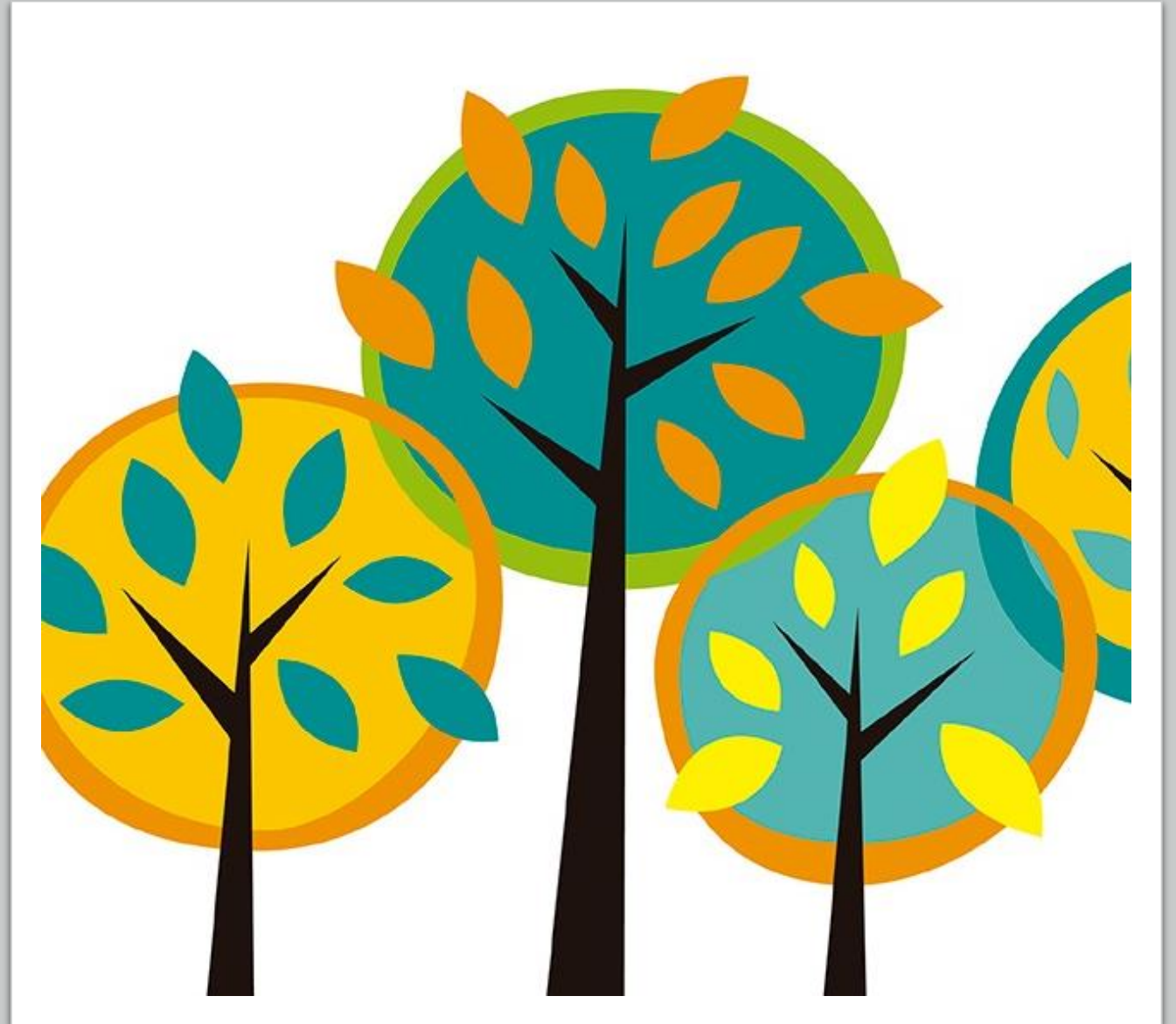
Miellekartan
seuraaminen
-> keskustelu

Osaamisen
arviointi esim.
koe, tuotos
tms.

Tuotos &
tehtävä
-> osaamisen
arviointi /
vertaispalaute

Itsearviointi
omasta
työskentelystä

KIITOS JA
HYVÄÄ
KEVÄTTÄ!

Kirjallisuutta

Atjonen, P. (2023). Formatiivinen arviointi perusopetuksessa. Itä-Suomen yliopisto.
https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/29078/urn_isbn_978-952-61-4784-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Ketonen, L. (2021). Vertaisarviointien harjoitusohjelma ja vertaisarviointien toteutus [The training and practice of peer assessment in Ketonen's dissertation]. 10.17011/jyx/dataset/76143.

Ketonen, L. (2022) Formatiivinen arviointi kehittää tärkeitä elämäntaitoja. *Kasvatus & Aika* 2022 (16)1, 98-103.

Mäkipää, T. (2021). *"I have never received feedback from my teachers": Students' perceptions of assessment and feedback practices in Finnish general upper secondary education*. University of Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-7644-8>

Ouakrim-Soivio, N. (2015). *Oppimisen ja osaamisen arviointi*. Helsinki: Otava.

Ouakrim-Soivio, N., & Rongas, A. (2020). *Arvioinnin työväline*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Parvi-hanke. <https://ktl.jyu.fi/fi/hankkeet/parvi>

Vesalainen, M. & Huhtala, A. (2018). Arviointi muutoksessa myös kieltenopetuksessa? Opettajien ja opettajaksi opiskelevien käsityksiä arvioinnista. *Yliopistopedagogiikka* 2018 (25)1, 5-29.

Xu, Y., & Brown, G. T. L. (2016). Teacher Assessment Literacy in Practice: A Reconceptualization. *Teaching and Teacher Education*, 58, 149-162. doi:10.1016/j.tate.2016.05.010